

הלכות ציצית סימן יא

השמונה * אין פחות (ז) ו (יט) מארבעה גודלים, וי"ש אומרים שנים עשר גודלים, (כ) * וכן נוהגין. * ולמעלה אין להם (כא) שעור. (הגה ואם עשאו ארך יותר מדי * יכול לקצרו, ואין בזה משום תעשה ולא מן העשוי) (מודרי בהלכות קטנות). **אחת מהתוסים (כב) יהיה * יותר (כ) ארך, כדי שיכרך בו (כג) הגדיל. (הגדיל הינו החלק מהציצית שאינו ארוג). (הגה ושעור הנזכר יהיה בציצית (כד) לאחר שנקשר מלכד מה שמנת על קרן הבגד). (סברת בית יוסף): ה. * אין עושין הציציות מהצמר הנאחז בקוצים כשהצמר רוכצים ביניהם, ולא מהנימין הנחלשים מהבהמה, ולא משיירי שתי (כ) שהאורג משייר בסוף הבגד. ותשעם, משום בוי (י) מצוה: ו. * אם עשאם * מצמר גזול, פסולים, דכתיב וְעָשׂוּ (כ) לָהֶם, מְשֻׁלָּהִם.** (הגה

ז רבנו תם וקפ"ח.
ח הרא"ש ט שם
במקרא י הרא"ש.
כ מנחת מב סוף ט.
ל סוף שם.

באר היטב

(ז) מארבע גודלים, ומודרין במקום רחב באמצע גודל, מרזכי, דרכי משה, מנן אברהם, עלת תמיד: (ח) ארך. נראה לי דאם אחר אינו ארך כל כך לדרך בו הכל, יכרך בו קצת כריכות מחוט אחר וקצת כריכות מהחוט השני, כי בזמן התכלת היו עושין קצת הכריכות מתכלת וקצת הכריכות מלכד, מנן אברהם: (י) מצוה. ואפילו בדיעבד פסול, ט"ו. לכאורה קשה דלפי זה יהא שם הוא משום בוי מצוה לא מקשה הש"ס מדי מהא לבית הלל כספה דף ט ע"א, ויש לישב על פי הנסחא של הגמרא שם, אלמא דבעתן טוה לשמה וכו', ומותר לה משמאל ולא כפדוש רש"י שם, עין שם, וד"ק. ובהו יתכן קשית הפוסקים למה פסק הרמב"ם כשמואל לגבי רב, משום דלפי

ס מארבעה. עין באר היטב. ועין מנן אברהם בשם גרן הבית שהתוספות פירק התכלת נסתפק בדבר. ועין בתבואות שור סימן לה סעיף קטן טי שיש לילך להמרא. ועין בבית אפרים על טרפת הראה ע"ש שני פסקות בדבר, אם לשער במקום הקצר של האגודל או במקום הקצר של אגודל. ועין שם בגמרא והתשובות בארן, בהשגות מהר"ם שבמחזיקי הלכות משפטים, וכן נהגה בדמלתא דרבנן אפסר להקל בספק זה, ונפקא מזה בטלית שאינו של צמר ופשוטים אלא של שאר מינים, שרעת כזה פוסקים שאין חזקין אלא מדרבנן, וכל לסמן אף על פי שאין שם שנים עשר אגודלים כשנמדדו במקום הנרחב, רק במקום הקצר או במקום הקצר, אם הוא שעת הדקת ואין לו אחרים, וכשנמדדו לו אחרים אפילו יתיר את אלו ויקצר האגדים וחסם. וגם נפקא מזה בספק זה לענין המבאר לקמן סעיף ט שלא ירחיק הקב מלשלה אגודלים, שלכאורה יש לילך להמרא ולשער במקום הקצר. ועין ביד אפרים מה שכתב שם:

באר הגולה

ד * אין פחות וכו'. עין בלבוש שכתב, דמן התורה אין שעור לארך הציצית, רק שיהיה בו גדיל וענף, רק שתהיה נהגו לנו שעור משום נוי ציצית, למר בארבע ולמר בשנים עשר, כן באר האליה רבה את דבריו. ועין בתי אדם שצמד לומר דעל כל פנים כדי ענינה הוא מן התורה, עין שם: * וכן נוהגין. עין במשנה בורה כמה שכתבנו בשם הפרי מגדים, מוכח מזה שהוא סובר דהשעור שנים עשר גודלין לדעה זו הוא לעכובא, וכן כתב בדריא באות ה באשל אברהם, וכן משמע לקמן בסיון יב סעיף א. ובבאור הגאון מהר"ם כנעט על המרזכי בהלכות ציצית מסתפק בזה, עין שם, ובכתוב פרישת שלח משמע גם כן קצת להקל בזה בדעבד, וצריך עיון לדעת: * יכול לקצרו. אפילו אם הענף היה קדם הקציצה הרבה יותר משני שלישים מהגדיל, אף על פי כן לא מקרי זה מן העשוי בפסול, כיון דאין זה לעכובא בדעבד, ובדריא לקמן בסעיף יד במשנה בורה בשם הפוסקים. ארצות חיים: * יותר ארך. ובדיעבד לכאורה אין להחמיר בזה אם לאחר כריכת החליא ראשונה וקשירתו היה בו כשעור, ולא גרע זה משהיה נקטם או לגמרי זה החוט, דכשר לכלי עלמא, והוא גרדומי הציצית, וכלקמן בסיון יב. ופי' זה, מה שכתב הרמ"א דהשעור זה צריך להיות אחר שנקשר, ורוצה לומר כל הקשרים, כדמשמע בבית יוסף, הוא רק לכתחלה, בדעבד די אם רק לאחר קשירת החליא הראשונה היה בתחיתו השעור שנים עשר גודלין, אף שנתקשרו אחר כך על ידי שעור הקשירות לא גרע מגרדומי, דקומא לו לקמן בסיון יב כסבא ראשונה. ועין בפרי מגדים שהבאתי את דבריו במשנה בורה בסעיף קטן כד, ומשמע מסתימת דבריו הפוך דבר, ואפשר דסבירו, דכל זמן שהוא עוסק עדין במצוה לעשות שליש גדיל, אף שהוא רק לכתחלה, מקרי עדין שלא נגמרה המצוה, ולא נחל להקרא עמה על הציצית שם גרדומי, וגרע זה משאם היה עושה רק חליא אחת ואחר כך נקטע חוט אחד. וכדמחזיק דאיה לזה מהא דאמרין שבת קלג ע"ב כל זמן שהוא עוסק במילה בשבת, חוזר אפילו על ציצין שאין מעבדין, פרש, על ציצין המעבדין חוזר, על ציצין שאין מעבדין אין חוזר, ושם הלא הוא לענין להקל, וכל שכן הכא לענין להחמיר, וצריך עיון למעשה. ודע עוד, דאם הוא בדרך ואין לו ציצית אחרות כי אם קצרות משנים עשר גודלין, ויכל לסמן על דעת המחבר דמקל בארבע גודלין להטילים בבגד וללבושו, ובפרט לפי מה שכתב הלבוש דמן התורה אין שעור לארך הציצית, ממילא אין עובר על מצוה עשה הציצית בכל גונו, וכל שכן להפוסקים דבמקום שאין נמצאים ציצית אין עובר על עשה הציצית. אף לענין בריכה יש להחמיר לפי מה דנהגין כדעה שניה דצריך

שנים עשר גודלין, כן מוכח מהפרי מגדים אות ג במשכבות וזה ובחידושי ר' עקיבא איגר בסוף סימן יב, עין שם. ועין מה שכתבנו לעיל בשם הגאון מהר"ם כנעט ו"ל: 1 * אם עשאם וכו'. עין פרי מגדים שכתב והוא הדין אם גול טלית והטיל בו ציצית משלו, נמי לא קום מצוה ציצית על ידי לבישתו זו וטמילא בפרהו הוא לבשלה, וכתבנו בכתב בקרא. ועין מה שכתבנו במשנה בורה סעיף קטן כז לענין תפסת ציצית, והוא הדין לענין טלית: * מצמר גזול. נסתפקתי במי שגזל חוטי ציצית מחבירו, ואחר שהטילים בבגדו שלם לו עבירה או נתנם לו כמתנה, אם מחייב לתור ולהתירם, מי נימא כיון דכתיב וְעָשׂוּ

שער הציצין

ד (ח) ארצות חיים, והוא מקורות מא ע"ב בסוף של פל וכו'. (ט) פרי מגדים משכבות וזה אחר ח סבת דכן קומא לו להלכה, עין שם: (יט) מנן אברהם: (כ) מנן אברהם: (כז) פרי מגדים: (כח) פרי מגדים: (כט) מנן אברהם:

לוח עמוד הימני: יום ב כו אייר תשסו < יום ב א אייר תשעב < יום ד ט ניסן תשעו < יום ה יר אדר ב תשסב